

*До разової спеціалізованої вченої ради
по захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у
Національному університеті «Одеська юридична академія»
65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23*

РЕЦЕНЗІЯ

**доцента кафедри політичних теорій Національного університету
«Одеська юридична академія», кандидата політичних наук, доцента
Краснопольської Тетяни Миколаївни на дисертацію
Бринюк Катерини Валеріївни
на тему: «Гендерні виміри управлінської комунікації в органах
влади», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 052 «Політологія»**

Актуальність теми дослідження. Дослідження гендерних аспектів управлінської комунікації в органах публічної влади є актуальним у контексті в контексті демократизації політичного процесу та реформи публічного управління. В умовах гібридної війни, інформаційних загроз і зростаючої суспільної поляризації формування прозорості, справедливої й гендерно чутливої управлінської комунікації набуває особливої ваги. У світлі глобальних процесів демократизації, цифровізації публічного управління та зростаючих очікувань щодо гендерної інклюзивності, робота є своєчасною та затребуваною. В українському контексті, де, попри певний прогрес, зберігаються бар'єри до рівноправної участі жінок у прийнятті рішень, комплексний аналіз проблематики виглядає досить важливим для вдосконалення політичної комунікації та побудови ефективного інклюзивного врядування.

Крім того, дослідження гендерних вимірів комунікації дозволяє розробити дієві механізми моніторингу, формування інклюзивного публічного простору та підвищення ефективності комунікативної взаємодії на всіх рівнях влади. Обрана тема відкриває нові перспективи для переосмислення державної політики крізь призму справедливого представництва, рівності участі та демократичної комунікації.

Таким чином, дослідження Катерини Бринюк є своєчасним і суспільно значущим. Воно заповнює існуючу прогалину у вітчизняній політичній науці щодо вивчення гендерної чутливості управлінської комунікації, пропонуючи сучасне бачення підвищення ефективності та справедливості публічного управління в Україні.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах наукових досліджень Національного університету «Одеська юридична академія» (тема: «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру», 2021–2025 рр., держреєстраційний №0122U000266), а також в рамках плану науково-дослідної роботи кафедри політичних теорій. Це свідчить про інтегрованість дослідження в поточну наукову діяльність і його відповідність стратегічним науковим пріоритетам.

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертації вперше запропоновано інституційну модель удосконалення гендерної політики в управлінській комунікації органів публічної влади, що вирізняється системним характером. Зокрема, до структури моделі включено цифрову трансформацію, кадрову політику, інструменти моніторингу, механізми прозорості та інклюзивності. Новизна полягає не лише в концептуальному осмисленні гендерної комунікації, а й у спробі створити адаптивну конструкцію, здатну інтегрувати міжнародні стандарти в український контекст:

Цінним є те, що авторка акцентує увагу на необхідності не тільки формального, а й змістовного впровадження принципів гендерної рівності у владну взаємодію, що набуває особливої ваги в умовах цифрової комунікації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Усі висновки та теоретичні положення дисертації базуються на ретельно структурованому аналізі широкої джерельної бази. Особливо заслуговує на схвальну оцінку послідовність аргументації у доведенні впливу гендерних стереотипів на ефективність комунікації органів влади.

Рекомендації, запропоновані у роботі, базуються на всебічному аналізі чинних комунікаційних стратегій органів влади, соціокультурного контексту та сучасних стандартів інституційної гендерної політики, є прикладними та передбачають конкретні механізми цифрового врядування, управління людськими ресурсами, інституційного моніторингу, включаючи громадський контроль і зворотний зв'язок.

Рівень виконання наукового завдання. Дисертантка виявила ґрунтовне знання досліджуваної проблематики та здатність ефективно працювати як з емпіричними даними, так і з теоретико-концептуальним апаратом. Поставлені у вступі завдання реалізовані в повному обсязі, а структура дослідження відповідає вимогам логічної послідовності наукового аналізу.

Оцінка змісту дисертації. Дисертація є вагомим науковим дослідженням, що торкається актуальних проблем політичної комунікації та демократизації публічного управління через призму гендерної рівності.

У першому розділі авторка формує міждисциплінарне теоретико-методологічне підґрунтя, застосовуючи категорії сучасної гендерної теорії та критичного аналізу комунікативних практик. Теоретичні положення підкріплені концептуальною рамкою, що пояснює, як через владну комунікацію інституалізуються гендерні ієрархії або, навпаки, формуються механізми інклюзії. Акцент на політичному вимірі управлінської комунікації дозволяє авторці відійти від технократичного бачення державного управління, трактуючи його як сферу, що формує уявлення про легітимність, доступ і участь.

Другий розділ роботи присвячено аналізу політичних механізмів забезпечення гендерної рівності в державному управлінні. Дисертантка комплексно аналізує нормативні, кадрові й комунікаційні інструменти, наголошуючи на наявності розриву між декларативним закріпленням гендерної рівності та практиками її реалізації. Авторка обґрунтовано зазначає, що відсутність цілісної політики інклюзії та політичної волі, а також

обмеженість стандартів комунікації призводять до відтворення гендерних бар'єрів у публічному просторі.

Цінним є також аналіз ролі громадянського суспільства в комунікативному забезпеченні гендерної політики. Авторка демонструє розуміння того, що громадські організації нерідко виступають не лише партнерами, а й коректорами державних політик, компенсуючи слабкість інституційних механізмів та підвищуючи рівень публічного контролю.

Третій розділ присвячено міжнародному досвіду та перспективам адаптації прогресивних практик у вітчизняний контекст. Серед сильних сторін – формулювання авторської моделі управлінської комунікації, яка інтегрує принципи інклюзивності, цифровізації, міжвідомчої координації та участі громадськості. Авторка не обмежується запозиченням західних зразків, а критично осмислює бар'єри їх імплементації в українських умовах.

Зрештою, сильна сторона дисертації – вміння авторки поєднувати глибину аналізу з реалізмом пропозицій. Авторка не перебільшує можливості швидкої трансформації, визнає обмеження (інституційні, культурні, воєнні), однак наполягає, що саме у фазі кризи, коли переглядаються засади державної політики, варто інвестувати у гендерну відкритість управлінської комунікації як у довгостроковий демократичний ресурс. Ця позиція надзвичайно близька до підходу, застосовуваного в рамках Гендерної стратегії Ради Європи, де демократичність вимірюється не лише процедурними стандартами, а й здатністю інституцій бути інклюзивними, гнучкими і соціально відповідальними.

Зміст дисертації вирізняється аналітичною глибиною, міждисциплінарністю, концептуальною новизною та практичною релевантністю. Робота не лише розширює уявлення про гендерну чутливість в управлінській комунікації, а й пропонує цілісне бачення державної політики, зорієнтованої на демократичні цінності, інклюзію та соціальну відповідальність.

Таким чином, дисертаційне дослідження Катерини Бринюк є важливою працею, яка не лише підтверджує високий рівень теоретичної обізнаності авторки, а й пропонує політично виважену, структурно обґрунтовану та практично адекватну дорожню карту трансформації державної управлінської комунікації в Україні з урахуванням гендерної рівності як ключового принципу сучасного врядування.

Практичне значення дослідження. Дисертація має значний практичний потенціал: розроблені авторкою інструменти можуть бути інтегровані в реальні адміністративні практики, зокрема в розробку державних комунікаційних стратегій, проведення гендерного аудиту, побудову зворотного зв'язку з громадськістю через цифрові платформи. Так, запропоновані інструменти можуть бути використані в системі публічної служби, освітніх програмах для публічних службовців, а також у розробці стратегій цифрового врядування.

На основі результатів дослідження можуть бути створені спецкурси (наприклад, «Гендерна політика і врядування: міжнародний та український виміри» або «Гендер і влада: сучасні підходи до репрезентації в політиці», «Гендерна експертиза політико-управлінських рішень») або доповнені наявні навчальні дисципліни через призму гендеру та гендерно-чутливої комунікації: «Політичний дискурс», «Державна політика та врядування», «Тектоніка сучасної демократії» тощо.

Апробація результатів і публікації. Наукові положення апробовано на авторитетних наукових конференціях, у тому числі з міжнародною участю. Загальна кількість публікацій – 11, у тому числі 3 статті у фахових виданнях категорії «Б», повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття доктора філософії. В публікаціях послідовно розкриваються ключові ідеї дисертації.

Зауваження та запитання до дисертації. Попри високий рівень наукової опрацювання, представлене дисертаційне дослідження не позбавлене окремих недоліків. У цьому контексті доцільно виокремити низку положень

дискусійного характеру, а також висловити окремі критичні зауваження щодо змістового наповнення роботи:

1. У дисертації недостатньо враховано актуальні емпіричні дані щодо стану гендерної рівності в Україні на основі Індексу гендерної рівності (ІГР) за стандартами ЄС, презентованого у березні 2025 року. Крім того, відсутній розгляд причин низького представництва жінок на керівних посадах та браку системного рекрутингу жінок у політичні партії. Такий аналіз підвищив би аналітичну цінність дослідження в частині практичної реалізації гендерної політики та адаптації до європейських підходів.

2. У дисертації порушено важливу тематику адаптивних підходів до формування гендерно чутливої управлінської комунікації, однак доцільним видається більш детальний аналіз стратегій, що є релевантними саме в українському соціокультурному контексті. Зокрема, потребує уточнення, які з подібних стратегій можуть бути найбільш ефективними для просування принципів гендерної рівності та подолання стійких бар'єрів у комунікації органів публічної влади.

3. Доцільним є розширення дослідження в майбутньому шляхом глибшого аналізу впливу гендерної нерівності на ефективність публічного управління, зокрема через вивчення системних бар'єрів у доступі жінок до управлінських позицій, механізмів політичного рекрутингу та інституційної відповідальності за реалізацію гендерної політики.

Зазначені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження та не ставлять під сумнів його наукову цінність і рівень виконання.

Висновок. Дисертаційна робота Бринюк К.В. є комплексним міждисциплінарним дослідженням, що вирізняється високим ступенем теоретичної зрілості, академічної логіки та соціально-політичної значущості. Робота засвідчує сформованість у здобувачки критичного наукового мислення, здатність інтегрувати політологічні, соціологічні та комунікативні підходи до аналізу гендерної проблематики в сучасному публічному

управлінні. Авторка самостійно здійснила наукове дослідження, результати якого відзначаються науковою новизною та практичною цінністю. Порухення академічної доброчесності у тексті дисертації та публікаціях, що відображають її основні положення, відсутні; всі використані літературні джерела наведені з дотриманням належних вимог цитування.

Вважаю, що дисертація на тему: **«Гендерні виміри управлінської комунікації в органах влади»** за обсягом проведених досліджень та науковою новизною і практичним значенням повною мірою відповідає вимогам, які висуваються до такого рівня досліджень, вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261), пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а Бринюк Катерина Валеріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія».

Рецензент:

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Тетяна КРАСНОПОЛЬСЬКА